

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0340059 Allekvia löväng

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 -områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges.

Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man från i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Begreppsförklaringar Natura 2000

SPA - Område som genom regeringsbeslut klassificerats som särskilt skyddsområde i enlighet med EU:s fågeldirektiv (2009/147/EEG).

pSCI - Område som är föreslaget av regeringen, men ännu ej antaget av EU-kommissionen.

SCI - Område som, i den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regionerna det tillhör, väsentligt bidrar till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos någon av livsmiljöerna i bilaga 1 i art- och habitatdirektivet eller någon av arterna i bilaga 2 i samma direktiv. Områden som kan bidra till att nätverket Natura 2000 blir sammanhängande och som väsentligt bidrar till bibehållandet av den biologiska mångfalden inom den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regioner (kontinental, boreal, alpin, marin östersjön och marin atlantisk) som avses.

SAC – Område av gemenskapsintresse (SCI) som av regeringen med stöd av MB (Miljöbalken) 7 kap. 28 § förklarats som särskilt bevarandeområde.

Gynnsamt bevarandetillstånd

En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

- populationsutvecklingen visar att arten på lång sikt kommer att förbli en del av sin livsmiljö
- dess naturliga utbredningsområde inte minskar och sannolikt inte heller kommer att minska
- tillräckligt mycket livsmiljö finns för att arten ska bibehållas på lång sikt.

En naturtyps bevarandestatus anses gynnsam när:

- dess naturliga utbredningsområde och de ytor den täcker är stabila eller ökande
- de strukturer och funktioner som krävs för att livsmiljön ska bibehållas finns kvar under överskådlig framtid
- bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0340059 Allekvia löväng

Kommun: Gotland

Områdets totala areal: 11,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-07-28

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Statliga ägandeförhållanden

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1995-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

6530 - Lövängar

9020 - Nordlig ädellövskog

9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

Inom Natura 2000-området Allekvia löväng är de prioriterade bevarandevärdena bevarandet av områdets Kalkgräsmarker (6210), Lövängar (6530), Nordlig ädellövskog (9020) och Trädklädd betesmark (9070). Bevara den flora och fauna som är typisk för de ovan nämnda naturtyperna. Att bevara områdets hävdgynnade värden och naturvärden knutna till trädkontinuitet, t.ex. epifytiska lavararter och mykorrhizabildande svampar är mycket skyddsvärda med flertalet sällsynta och rödlistade arter.

Motivering:

Allekvia löväng har en mycket långvarig hävdkontinuitet som löväng och har troligen brukats som det under mer än tvåtusen år. Området har en mycket skyddsvärd flora och faunan knuten till hävdkontinuitet och trädkontinuitet, t.ex. en artrik, hävdgynnad flora, epifytiska lavar och många sällsynta och rödlistade mykorrhizabildande svampar. Området har även flera skyddsvärda kulturhistoriska lämningar.

Prioriterade åtgärder:

Upprätthålla den traditionella hävden med fagning, slåtter och efterbete. I takt med att äldre träd dör, naturligt eller till följd av askskottsjuka eller almsjuka ska en viss förnygring tillåtas och säkerställas för att upprätthålla krontäckningen och lokal- och mikroklimat i ängt samt en kontinuerlig tillgång på lämpliga substratträd och värdträd för epifytiska lavar och mykorrhizabildande svampar. Det är av stor vikt att en skyddszon i form av en bård av träd och buskar finns mot den omkringliggande öppna åkermarken för att bevara ett gynnsamt lokal- och mikroklimat.

Beskrivning av området

Allekvia löväng är ett änge som ligger i ett område som brukats som äng under lång tid, troligen under mer än tvåtusen år. Träd av ädla lövslag såsom ask, lundalm och ek har funnits i området kontinuerligt under lång tid. Ek dominerar trädskiktet tillsammans med lundalm och ask. I övrigt finns en del björk liksom vildapel och asp. Flera av områdets askar och lundalmar bär spår av tidigare klappning. I busksiktet dominerar hassel och här finns även inslag av skogskornell, hagtorn, nypon, slån och getapel. Trädskiktet har under senare decennier slutits och flera arter vallgräs och hundkex har spritts in i vegetationen. På en del håll i ängt finns dock fortfarande rik vegetation. Marken är bördig och flera av träden är höga. Hela ängt kantas av en cirka tio meter bred bård som är ohävdad och tätt bevuxen med lövträd och buskar. Bården av ädellövskog bidrar till att hålla ett fuktigt mikroklimat i ängt.

I vegetationen märks arter som kamäxing, höskallra, skogsnäva, rödklöver, darrgräs, käringtand, ängshavre, brudbröd, ängssyra, vildlin, gulvial, stor blåklocka, humleblomster, luddstarr, stjärnstarr, ängshaverrot, gulmåra, vårbrodd, knippfryle, grässtjärnblomma, ängsvädd, sammetsdagkåpa, smultron, prästkrage, jungfrulin, vitmåra, ljus solvända, läkevänderot, tvåblad, prästkrage, S:t Pers nycklar, skogsknipprot, slåtterfibbla, tuvtätel, svinrot, ängsviol, vitpyrola och ramslök. Till de arter som spritts in i vegetationen från vallodlingar hör hundäxing, ängssvingel och hundkex.

Bevarandemål

Det övergripande bevarandemålet för Natura 2000-området Allekvia löväng är att arealerna av de naturtyper som legat till grund för utpekandet ska bibehållas eller öka. Natura 2000-arter som legat till grund för utpekandet ska bevaras och ha långsiktigt hållbara populationer och typiska arter för respektive naturtyp får inte minska. Naturtyps- och arts specifika bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art.

Vad kan påverka negativt

Utebliven och felaktig skötsel

Det är av stor vikt att den traditionella hävden som beskrivs nedan upprätthålls. Redan en liten försämring i hävden kan leda till att starkt kulturberoende och hävdgynnade arter slås ut. Om ängsmiljön växer igen minskar solinstrålningen och många arter missgynnas, såväl ljuskrävande kärlväxter som värmekrävande insekter.

Utebliven och felaktig skötsel är det största hotet mot lövängar idag, vilket inkluderar:

- minskad eller utebliven slätter, vilket leder till igenväxning.
- bete i andra former än efter slätter (efterbete), vilket kan utarma och missgynna den hävdgynnade floran och faunan.
- utebliven höbärgning, vilket leder till förnaansamling med utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- årlig slätter vid fel tidpunkt, tex för tidigt på säsongen när växterna ännu inte hunnit sätta frö, vilket med tiden leder till utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- utebliven hamling/klappning, vilket leder till ett mer slutet krontäcke som missgynnar den ljuskrävande floran och faunan.
- alltför kraftig röjning av buskar och träd, vilket leder till att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas och att lövängens lokal- och mikroklimat förändras, vilket kan medföra uttorkningseffekter.
- skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer, vilket leder till skarpa gränser mellan olika markslag.
- användning av avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår), vilket är negativt för den dynglevande insektsfaunan.

Ingrepp

I lövängen får inte förekomma gödsling (förutom gödsel från djur på efterbete), kalkning, dikning eller introduktion av främmande arter. Lövängen får inte utsättas för någon typ av markskador, såsom exempelvis tramskador, plöjning, harvning, körskador, dikning eller schaktning.

Förändringar i angränsande områden

Allekvia löväng omges redan idag av åkermark och öppen betesmark, vilket leder till uttorkningseffekter på ett sådant sätt att den fuktiga miljön blir torrare. Alla typer av åtgärder som förstärker denna effekt och bidrar till ytterligare vindexponering, t.ex. skogsbruksåtgärder, som exempelvis avverkning, hyggesbehandling, beståndsanläggning och beståndsvård i angränsande områden kan utgöra ett hot mot området naturvärden. Om detta sker finns en stor risk att lokalklimatet i ängens påtagligt förändras. Detta kan medföra att arter slås ut. Den skyddade bården av ädellövskog som skärmar av området från omkringliggande öppna marker fyller härmed en mycket viktig funktion för att bevara lokalklimatet i ängens. Även markingrepp i omgivande mark kan påverka ängens, till exempel genom förändrade hydrologiska förhållanden.

Gödslings- och försurningseffekter

Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar kan också påverka lövängsfloran negativt, tex genom att förändra näringsbalansen vilket missgynnar den konkurrenssvaga floran. Tillskottsutfodring av betesdjur, vilket ger indirekt näringstillförsel till marken, har samma negativa effekt för den typiska växtligheten. Många av de arter som finns i ängen är starkt beroende av att markens kvävestatus inte förhöjs. Genom slättern sker ett ständigt uttag av näring från marken. Det finns således ett näringsunderskott i marken. En lång rad arter är beroende av att detta förhållande råder

Invasiva arter och trädskjdomar

Invasiva trädskjdomar som almsjuka och askskottssjuka är allvarliga hot mot den biologiska mångfalden i området. Epifytiska lavar och mykorrhizasvampar som är helt beroende av (obligata) ask, skogs- och/eller lundalm som substrat eller värdträd hotas. Dessa värdträd utgör på flera håll en nyckelroll i ängens ekosystem med en stor andel associerad biodiversitet knuten till sig och obligat knutna lavararter som riskerar nationellt utdöende. En utbredd traddöd förändrar också lokal- och mikroklimat i lövängen och kan t.ex. medföra uttorkningseffekter och missgynna dess ingående arter.

Invasiva arter kan medföra påtaglig skada på existerande ekosystem, genom att bl.a. konkurrerar

ut inhemsk flora och fauna i områden som tas i anspråk.

Bevarandeåtgärder

Gällande regler:

- Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktade ändamål som skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap. 28 a § miljöbalken).

Skydd:

Utöver Natura 2000 är Allekvia löväng även naturreservat.

Skötsel:

Löpande skötsel

För att bevara de värden som finns i de gamla ängsmiljöerna är det av stor vikt att alla de strukturer som kännetecknar dessa marker bevaras och sköts på traditionellt sätt. De olika momenten i hävden för att uppnå en gynnsam bevarandestatus för området beskrivs nedan. Det är av stor vikt att skötseln sker på det sätt som här beskrivs.

Fagning, sker under perioden 1 april - 5 maj.

Vid fagningen eller vårstädningen samlas löv, kvistar och grenar in. Fagningen kan påbörjas när marken torkat upp tillräckligt, och tex när det första spirande gräset lyft löven något från marken, vilket gör arbetet mindre arbetskrävande. Tidpunkten för fagningen infaller normalt en bit in i april månad. Arbetet pågår sedan till månadsskiftet april-maj eller en bit in i maj, absolut senast 10 maj. Blöta delar av ängset där vatten står fagas först när de torkat ur. Faget, insamlade löv och kvistar, bränns i små högar på mera improduktiva delar av ängset och inte ute på de öppna bredsrummen, eller så kan det fraktas bort ifrån ängen. Fagningen är en viktig del i skötseln av änge. Genom att löv och kvistar tas bort gynnas tillväxten av gräs och grässvålen kan då bli riktigt tät. Om lövet får ligga kvar på marken bildas en förna av ruttnande löv. Förnan gör att gräset och örterna inte kan växa alls lika tätt, vilket gör att produktionen av gräs och örter blir lägre. Fagningen medför ett visst slitage på marken som gynnar konkurrenssvaga örter. Lite gamla löv och grenar inne i hasselbuskar och i vastar kan lämnas, då många småorganismer gynnas av att de ligger kvar. Då insektsfauna skulle kunna skadas av lövsug, bör detta redskap undvikas.

Efter fagningen får ängsets vegetation stå och växa till sig och ängset beträdes då med försiktighet. Under traditionellt ängsbruk inhägnades ängset fram till slåtter och djuren fick inte beta där.

Slåtter, sker efter 10 juli

Tidpunkten för slåttern infaller när växtmassan är som störst, i regel under andra halvan av juli. Idag har man sällan möjlighet att anpassa slåttertidpunkten så noggrant, utan bestämmer ett datum i förväg. Det är då mycket viktigt att det inte blir för tidigt och ängset skall helst inte slås före den 10 juli. De flesta av ängsets blommor och gräs är anpassade till den sena slåttertidpunkten och går därför i blom och sätter frö innan dess, om ängset skulle slås för tidigt skulle frösättningen för många arter förhindras. I vissa fall kan slåttern senareläggas ytterligare för att tillåta larver av hänsynskrävande insekter att utvecklas i vegetationen innan den slås.

Vid skötsel av ängar används idag i stor utsträckning modern teknik och traditionell lieslagning är ovanlig. Det viktigaste oavsett teknik är att snittytan på växtligheten blir skarp och att slåttret som faller är helt så att det kan vändas vid torkning och lätt fraktas bort. Redskap där eggen inte

är vass och som sliter sönder växterna eller som lämnar en mosad växtmassa är inte acceptabla. För små lågvuxna örter och gräs är det betydligt svårare att återhämta sig och bilda nya skott och de slits av och en mosad växtmassa sjunker lätt ner i grässvålen och blir svår att forsla bort. Generellt bör alla slåtterredskaps underhållas nogsamt för att garantera att skärebben hålls skarp. Efter slåtter användes traditionellt räfsa för att samla ihop den slagna vegetationen, och när detta är möjligt bör sådan praktik tillämpas. Det slagna höet lades att torka i bredsrummen, de solöppna gläntor i ängbetet, och många arter är beroende av att höet torkas på plats på detta vis, då deras frön ramlar ur under torkningen. Höet får inte lämnas kvar en längre tid då detta förhindrar underliggande växtlighet. Vid torrt väder ska höet avlägsnas inom en vecka, vid blötare väder inom två veckor, inte mer.

Klappning (hamling), vart 4-9år / individuellt träd

Bruket att ta löv från träden benämns på Gotland klappning. Ett träd som tidigare varit klappat men som under lång tid inte beskurits löper stor risk att förstöras genom att den tunga kronan fläker upp stammen. Historiskt har klappning skett med tre till sex, ibland även två, års intervall. Vid vård av klappade träd inom nätverket Natura 2000 på Gotland bör klappning ske med fyra till nio års mellanrum, men inte med längre mellanrum än så. Vid längre mellanrum finns stor risk att såren inte läker. Dessutom blir beskuggningen så kraftig att grässvålen riskerar att lösas upp. Man kan ha mycket stora mängder med träd i ängarna under förutsättning att träden klappas ofta. På Gotland finns åtskilliga exempel på områden där träden stod med endast ett par meters mellanrum.

När klappning efter lång tid återupptas kan ett avstånd från det ställe där stammen sist klappades lämnas. Avståndet bör vara från någon decimeter upp till en halvmeter, beroende på hur grov stammen är. När träden sedan klappas kontinuerligt kan skotten tas av från strax ovanför det ställe de grott.

De träd som dör bör ersättas med nya så att antalet klappade träd upprätthålls. För att underlätta detta bör man ha uppsikt över om spontan trädföryngring förekommer i tillräcklig omfattning. Om det råder brist på ersättningsträd kan man överlägga att betesfreda vissa småtor eller kanter under ett antal år tills de nya träden som vuxit upp tål betesdjurens framfart och/eller kan undvikas vid slåtter.

Efterbete, ett par veckor efter slåtter

Efter genomförd slåtter och skörd får ängbetet återhämta sig ett par veckor. Ganska snart kommer en ny spirande brodd av gräs och örter i ängbetet och denna utnyttjas genom att man håller djur på bete i ängbetet under en kort period på hösten. Det så kallade efterbetet har en vitaliserande effekt på ängbetet. De frön som fallit ur höet vid skörden trampas ner av de betande djuren på lämpligt djup, och gör det möjligt för många frön att gro. Djuren får inte tillskottsutfodras i ängbetet. När höstregnen gjort marken mjuk bör djuren tas in så att inga markskador uppstår och det är viktigt att djuren inte gnager på träden och buskarna.

Den spillning djuren lämnat i ängbetet som inte bryts ner hindrar på våren det spirande gräset från att växa upp. Gödselhögarna spreds traditionellt ut i ängbetet under våren. Till det användes en lång krökt käpp, dyngkoxen, som man slog till gödselhögarna med, så att de spreds ut i ängbetet. Detta förekommer dock endast i liten omfattning idag. Momentet uppmuntras men är inget krav för en ändamålsenlig skötsel.

Avmaskning i förebyggande syfte, så kallad strategisk avmaskning, ska undvikas. Medel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) får inte användas. Avmaskningen ska skötas utanför ängbetet.

Djuren som används för efterbete är nuförtiden ofta ungnöt. Hästar bör dock undvikas med hänsyn till träden i ängbetet och det som växer på dem. Bete med får får endast ske i undantagsfall, då dessas sätt att beta missgynnar örterna i ängbetet. Får, och även getter, användes heller aldrig traditionellt i den typ av lövängar som finns kvar idag.

Röjning, under höst, vinter och tidig vår

Röjningen utgör en viktig del av hävden för att bibehålla önskvärd öppenhet i ängset. Eftersätts röjningen ökar beskuggningen vilket medför försämrade förhållanden för ängset att producera hö. Om alla uppväxande träd skulle tillåtas stå kvar skulle ängset förr eller senare övergå till att bli en sluten lund.

Lövängarna har individuella strukturer när det gäller förhållandet mellan öppenhet och slutenhet. Det är av stor vikt att storleken på de öppna ytorna upprätthålls och att förhållandet mellan öppen och sluten mark bevaras.

En viktig del i röjningsarbetet är att hålla hasselbuskarna i skick. Hängande grenar kan tas bort så att hasselns grenar får sin typiska strutform. Åtgärden leder till att hasselgrenarna inte skuggar lika mycket, solen kommer då åt vilket leder till att man får en sammanhållen grässvål fram till hasselbuketten. Döda och äldre grenar i hasselbuskarna ska sparas om de inte lutar så mycket att de hindrar busken att erhålla sin typiska hävdade form.

Röjning kan även ingå som en del av skötseln i delar av ädellövskogen för att frihugga och därmed öka solinstrålningen till värdefulla träd för epifytiska lavar, främst gamla vidkroniga ekar.

Almsjuka

Almsjuka träd måste avverkas så snart som möjligt, och då absolut före våren, eftersom almsplintborrharna som sprider smittan börjar flyga då. Träden måste sedan tas om hand (brännas, flisas, barkas etc.) så att inte almsplintborrharna kan kläckas. Undvik att transportera almvirke då man i så fall bidrar till att sprida smittan, och såga inte i sjuka träd då detta kan dra till sig almsplintborrharna. Undvik att lagra obarkad almved, då denna fungerar som yngelplats för almsplintborrharna (barkad almved kan däremot lagras och användas). Rapportera in misstänkta fall av almsjuka till länsstyrelsen eller skogsstyrelsen, som även kan hjälpa till med rådgivning och hjälp att ta bort träden.

Askskottssjuka

Avverka inte ask i förebyggande syfte, varken friska, sjuka eller döda träd (om de inte utgör en säkerhetsrisk); det hindrar inte spridningen av sjukdomen. Undvik beskärning av gamla askar, förutom träd som har hamlats (klappats) regelbundet. Unga friska askar kan gärna nyhamlas. Hamla om möjligt inte alla träd i en grupp samma år, utan sprid gärna ut åtgärderna över flera år.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 3,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen kalkgräsmark innefattar torra till friska, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett rikligt inslag av örter, särskilt kalkkrävande sådana. Jordlagret är tunt och näringsfattigt och har skapats från kalkstensberggrund. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-20 % och naturtypen är mestadels helt öppen. Hävdgynnade arter ska finnas och frekvensen av igenväxningsarter som hundäxing och hundkex skall vara högst 1 %. Viktiga orkidélokaler är en prioriterad undergrupp av naturtypen och hyser antingen en riklig förekomst av orkidéer, en värdefull population av minst en nationellt mindre vanlig orkidéart, eller en förekomst (oavsett storleken) av minst en orkidéart som är nationellt eller regionalt sällsynt eller mycket sällsynt.

Örtrikedomen gör kalkgräsmarkerna viktiga för många insekter, inte minst bin och fjärilar, tex svartfläckig blåvinge och apollofjäril. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat. I sydöstra Sveriges sommartorra områden kan kalkmarkerna uppträda som olika typer av stäppartade torrängar med arter som ängshavre, brudbröd, backsmultron, backklöver, flentimotej. I vissa områden kan toppjungfrulin, fältsippa och fältvädd också vara vanliga i naturtypen. På friskare kalkmarker finns arter såsom vildlin, darrgräs och rödkämpar. Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Arealen av kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 3,3 hektar.

Vegetationen är tydligt hävdpräglad och har en för naturtypen naturlig artsammansättning, inklusive kalkkrävande arter. Området hävdas årligen genom bete. Gräsmiljö är öppen och har en låg täckningsgrad av träd och buskar. Ett visst inslag av buskar (tex. hagtorn) och träd förekommer och gynnar bl.a. insektsfaunan i området. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betsdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Starkt gödslingspåverkade områden och kvävegynnade växter förekommer inte. En löpande skötsel i form av slyröjning förekommer då betesdjuren inte förmår att hålla igenväxningen av buskskikt tillbaka. Kulturlämningarna i form av en kämpgrav (husgrund), stensträng och älvkvarnsten bevaras och hålls synliga och fria från igenväxning.

Arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning. Typiska arter och karaktärsarter dominerar fältskiktet och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms inte ha ett gynnsamt bevarandetillstånd inom området. Marken är tydligt gödslingspåverkad, vilket resulterat i en trivialisering av gräsmarken med inslag av kvävegynnade växter.

6530 - Lövängar

Areal: 4,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Lövängen är en vegetationsmosaik av ängsytor och hävdpräglade lövträd och buskar. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av bl.a. slåtter, bete och lövtäkt, men kan vara stadd i igenväxning. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska dock finnas. En traditionell hävd bedrivs, eller har tills helt nyligen bedrivits, genom t.ex. fagning, bränning, hamlings/klappning, slåtter och efterbete.

Traditionellt hävdade lövängar är biologiskt mycket rika miljöer och hyser ett stort antal numera sällsynta arter, bland annat slåttergynnade kärlväxter, vedlevande och mykorrhizasvampar och insekter. Lövängarnas halvöppna, mosaikartade miljö med hamlade träd i olika åldrar har också gynnat vissa lavar, mossor, insekter och fåglar. Vanliga trädarter i lövängar är bland annat ask, björk, alm, ek och lind, men även andra arter kan förekomma. Buskskitet består ofta av hassel.

Lövängen har traditionellt utnyttjats för skörd av vinterfoder och var i det gamla jordbrukssamhället en viktig naturtyp. I och med övergången till storskaligt jordbruk har lövängarna helt förlorat sin forna betydelse och förekommer numera på ytterst små arealer. Gotland bär ett nationellt bevarandansvar för naturtypen och har numera flest traditionellt brukade lövängar av Sveriges alla län. Den nuvarande arealen utgör trots detta endast en liten spillra av tidigare arealer.

Bevarandemål

Arealen av Lövängar (6530) ska vara minst 4,2 hektar.

Ängset sköts på traditionellt vis, med fagning, slåtter och efterbete. Gräsmarken är tydligt hävdpräglad med ett stort inslag av hamlade/klappade träd. Andelen träd och buskar av igenväxningskaraktär är liten och underhålls kontinuerligt. I takt med att äldre träd dör, naturligt eller till följd av almsjuka eller askskottssjuka ska en viss förnygring tillåtas och säkerställas för att upprätthålla krontäckningen och lokal- och mikroklimatet i ängset samt en kontinuerlig tillgång på lämpliga substratträd för epifytiska lavararter.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning. Tillgång på lämpliga och viktiga substratträd (alm och ask) för epifytiska kryptogamer, främst lavar och värdträd för mykorrhizasvampar (bl.a. ek och hassel) förekommer. Sällsynta och rödlistade arter knutna till dessa värdträd och substrat förekommer i stabila populationer och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar. Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter och med ett stort inslag av typiska arter. De typiska arterna visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd inom området.

9020 - Nordlig ädellövskog

Areal: 3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen förekommer på mark som är torr till fuktig och relativt näringsrik och utgör en övergångsform från boreala till nemorala skogstyper. Trädskiktets täckningsgrad är normalt 50-100 %, och ädellövträd (ek, alm, ask, lind, och lönn) utgör normalt 50 % av grundytan. Naturtypen har en lång kontinuitet som lövträdsbärande mark där betes- eller slåtterbruk vanligtvis förekommit och har därefter vuxit igen eller ha varit betesfredade på grund av terrängförhållanden (öar, branter, etc.) eller av andra orsaker. En kontinuitet av lövträd med varierad åldersstruktur inklusive gamla träd, samt träd av olika trädslag förekommer. Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik som självföryngring och naturlig traddöd samt utsätts för naturliga störningsregimer så som stormfällning, insektsangrepp och översvämningar. Förekomst av död ved i form av grenar, torrträd, hålträd och lågor i olika nedbrytningsstadier, gamla och grova träd, representativa träd och buskar utgör viktiga substrat. I vissa områden är hassel en förutsättning för gynnsam bevarandestatus, då den är värdväxt för många mykorrhizasvampar. Flera förnasvampar gynnas av de markförutsättningar som är följden av hasselförnans goda egenskaper. Naturtypen är mycket artrik och rödlistade arter av epifytiska kryptogamer, vedlevande insekter, samt marklevande flora och fauna förekommer och varierar med skogens slutenhet.

Bevarandemål

Arealen av nordlig ädellövskog (9020) ska vara minst 3 hektar.

En långvarig trädkontinuitet förekommer med träd i varierande åldersstrukturer, inklusive döda, äldre och grova träd samt träd av olika trädslag. Ek dominerar trädskiktet tillsammans med lundlam och ask och utgör minst 50 % av trädskiktet. Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, som självföryngring, naturlig traddöd samt utsätts för naturliga störningsregimer så som stormfällning, insektsangrepp och översvämningar. Hela området har en ostörd hydrologi och naturlig näringsstatus som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Död ved i form av grenar, torrträd, hålträd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt och fyller en viktig funktion för vedlevande insekter och svampar. Äldre ekar är frihuggna och exponeras av solinstrålning. Kantzonen mot omkringliggande öppen åkermark fungerar som en skyddande bård. Här tillåts föryngring för att upprätthålla ett gynnsamt mikroklimat i området.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning. Typiska arter och karaktärsarter förekommer och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd inom området.

9070 -Trädklädd betesmark

Areal: 0,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen trädklädd betesmark förekommer på fastmark som är torr till blöt och näringsfattig till näringsrik och inkluderar både hagmarker och skogsbeten. Träd- och buskskiktets krontäckningsgrad är 30-75 % och utgörs av inhemska trädslag. Det är även andelen krontäckning som särskiljer naturtypen från annan betesmark. Naturtypen ska ha en lång hävdkontinuitet så väl som trädkontinuitet och inslag av gamla träd ska finnas. Utmärkande är en stor variation i åldern på träden och de frekventa gläntorna. Trädklädd betesmark förekommer i alpin, boreal och kontinental biogeografisk region och av den totala andelen inkluderad i Natura 2000 återfinns 70 % i Sverige.

Hagmarkerna respektive skogsbetena kan delvis betraktas som två olika undertyper av trädklädd betesmark, men gränsen mellan dem är ibland otydlig och historiskt har de haft stora likheter. Hagmarkerna är relativt öppna, trädklädda marker som har ett artrikt busk- och trädskikt, och det är inte ovanligt att de delvis har en historik med ängsbruk. Trädskiktet domineras normalt av lövträd. Skogsbetena är skogar som är tydligt påverkade av bete och där en beteskontinuitet finns. Skogsbeten förekommer i större delen av landet, är starkt varierade beroende på den skogstyp som dominerar i området och kan förekomma i både barr- och lövskog. De kan också utgöra dungar av skog i en för övrigt öppen hagmark.

Artsammansättningen i trädklädd betesmark varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. Hagmarkerna på Gotland är antingen dominerade av lövträd, ofta ask, ek och alm, eller av en blandad sammansättning av gran, tall, en och lövträd. I den betade skogen på Gotland dominerar barrträd, då främst tall. Enbuskar och hassel utgör de mest frekventa arterna i buskskiktet på ön medan fältskiktet till stor del består av arter som är knutna till högre ljus- och värmetillgång än vad som är tillgängligt i tät skog. Trädklädd betesmark är en av de mest artrika naturtyperna inom den boreala biogeografiska regionen, det finns många hotade arter av evertebrater, kärlväxter, lavar och svampar i naturtypen och många är kopplad till gamla träd och död ved.

Bevarandemål

Arealen av trädklädda betesmark (9070) ska vara minst 0,6 hektar.

Området hävdas årligen genom bete. Trädkontinuitet med inslag av gamla träd bl.a. ek och ask och fyller en viktig funktion för området biologiska mångfald i form av epifytiska lavar, svampar och vedlevande insekter. En skyddande träd- och buskridå mot åkrarna där föryngring tillåts förekommer. Löpande skötsel i form av röjning av lövsly och tynne förekommer då betesdjuren inte förmår att hålla igenväxningen tillbaka. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfunan.

En tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer med en för naturtypen naturlig artsammansättning med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd inom området.

Dokumentation

- Croneborg, H. 1997. Handbok för gotländska ängshävdare. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Croneborg, H. 2001. Gotländska ängar. En katalog över slåttermarker i hävd på Gotland år 2001. Länsstyrelsen i Gotlands län, Livsmiljöenheten. Rapport nr 4 2001.
- Ekstam, U., Aronsson, M., Forshed, N. 1988. Ängar. LTs förlag. Stockholm.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1996. Äldre fodermarker.
- Gärdenfors, U. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken.
- Haglund, A. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige - riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverket.
- Haglund, A. & Vik, P. 2010. Manual för uppföljning av betesmarker och slåtterängar i skyddade områden. Naturvårdsverket.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1992. Ängs- och hagmarker på Gotland. Del 3.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 2004. Utvidgning av naturreservatet Allkvie änge, Endre socken, Gotlands kommun, samt revidering av skötselplan för reservatet. Dnr. 512-145-04.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-området Allekvia löväng SE0340059.
- Martinsson, M. 1999. Böisårkar u daldargras. Naturvärden och vård i gotländska odlingslandskap. –Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Naturvårdsverket. 2003. Handbok för Natura 2000.
- Naturvårdsverket, 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1, Kalkgräsmarker (6210), Lövängar (6530), Nordlig ädellövskog (9020) och Trädklädd betesmark (9070).

Lagtexter

- Art- och habitatdirektivet, Rådets Direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007.
- Fågeldirektivet, Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, svensk översättning.
- 7 kap. 27-29 §§ Miljöbalk (1998:808).
- 15-17 §§ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Bilagor

- Bilaga 1. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-området.
- Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter som har gjorts i området.

Bilaga 1. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-området

Natura 2000-området Allekvia löväng med utbredning av naturtyperna; Kalkgräsmarker (6210), Lövängar (6530), Nordlig ädellövskog (9020) och Trädklädd betesmark (9070).

Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter som har gjorts i området

Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Sturnus vulgaris</i>	Stare	VU

Kärlväxter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	EN
<i>Ulmus glabra</i>	Skogsalm	CR
<i>Ulmus minor</i>	Lundalm	CR

Lavar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Bacidia rosella</i>	Rosa lundlav	VU
<i>Calicium abietinum</i>	Vedspik	VU
<i>Clostomum corrugatum</i>	Gul dropplav	NT
<i>Cyphelium sessile</i>	Parasitsotlav	VU
<i>Gyalecta flotovii</i>	Blek kraterlav	VU
<i>Gyalecta truncigena</i>	Mörk kraterlav	VU
<i>Gyalecta ulmi</i>	Almlav	VU
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	NT
<i>Megalaria grossa</i>	Ädellav	EN
<i>Ramalina calicaris</i>	Rännformig brosklav	VU
<i>Rostania occulata</i>	Skorpgelélav	NT

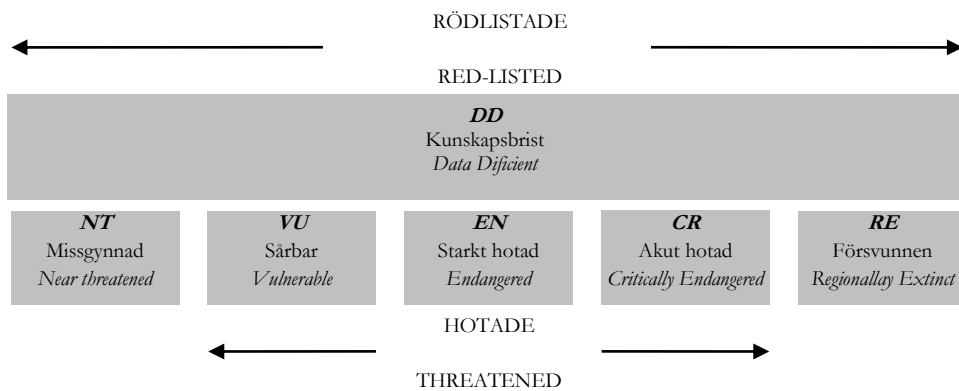
Skalbaggar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Aphodius sordidus</i>	Heddyngbagge	NT

Svampar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Amanita ceciliae</i>	Jättekamskivling	NT
<i>Amanita lividopallescens</i>	Bleknande kamskivling	NT
<i>Aureoboletus gentilis</i>	Gyllensopp	VU
<i>Auricularia mesenterica</i>	Svartöra	NT
<i>Caloboletus radicans</i>	Rotsopp	NT
<i>Camarophyllus schulzeri</i>	Ljusskivig lerskivling	NT
<i>Clavaria amoenoides</i>	Vridfingersvamp	VU
<i>Clavaria fumosa</i>	Rökfingersvamp	NT
<i>Cortinarius alcalinophilus</i>	Fläckig saffransspindling	VU
<i>Cortinarius cotoneus</i>	Olivbrun spindling	NT
<i>Cortinarius flavovirens</i>	Mjölspindling	VU
<i>Cortinarius olearioides</i>	Saffransspindling	NT
<i>Cortinarius quercilicis</i>	Steneksspindling	VU
<i>Craterellus cinereus</i>	Grå kantarell	NT
<i>Cuphophyllus fornicatus</i>	Musseronvaxskivling	NT
<i>Dermoloma pseudocuneifolium</i>	Sammetsmusseron	VU
<i>Echinoderma ebinaceum</i>	Taggfjällskivling	NT
<i>Fistulina hepatica</i>	Oxtungssvamp	NT
<i>Hemileccinum impolitum</i>	Bleksopp	VU
<i>Hygrocybe aurantiosplendens</i>	Fager vaxskivling	NT
<i>Hygrocybe calciphila</i>	Kalkvaxskivling	NT
<i>Hygrocybe punicea</i>	Scharlakansvaxskivling	NT

<i>Lactarius mairii</i>	Borstriska	VU
<i>Lactarius zonarius</i>	Zonriska	DD
<i>Lycoperdon mammiforme</i>	Slöjröksvamp	VU
<i>Phellinus robustus</i>	Ekticka	NT
<i>Ramariopsis subtilis</i>	Ljus fingersvamp	NT
<i>Russula rutila</i>	Liten ekkremla	NT
<i>Scleroderma verrucosum</i>	Knottrig rottryffel	NT
<i>Tricholoma bresadolatum</i>	Fjällig gallmusseron	VU
<i>Tricholoma orirubens</i>	Rodnande musseron	VU
<i>Tricholoma ustaloides</i>	Mjölmusseron	NT
<i>Xerula pudens</i>	Brunluddig roting	VU

Aktuella arters hotkategorier enligt den svenska rödlistan 2015.